

Zemný plyn v zásobníkoch nepatrí iba domácim distribútorom

Riaditeľ úseku obchodu a marketingu spoločnosti Nafta a.s.

Ladislav Barkoci hovorí o stave a využívaní zásob zemného plynu v Európe

 Ronald Ižip

Posledných päť rokov trh so skladovacími kapacitami zemného plynu v Európe stagnuje. Najväčší slovenský podnik zaoberajúci sa skladovaním plynu, Nafta, má však apetít ďalej rásť. Jednou z možností je snaha investovať do uskladnenia plynových zmesí.

Aký je súčasný stav zásob plynu u vás, na Slovensku a v Európe?

Väčšinou sa situácia porovnáva s päťročným priemerom. Tam platí, že aktuálne sú zásobníky v Európe, rovnako ako aj naše vlastné, naplnené na 76 percent. To je menej ako päťročný priemer. Na Slovensku sú naplnené na 73 percent. Je však treba rozlišovať, či sa na to pozeráme z pohľadu celkového objemu uskladneného plynu alebo percentuálneho natlačenia zásobníkov.

Nafta nie je dodávateľom ani spotrebiteľom plynu. Akú má rolu v procese zásobovania plynom?

Nafta iba skladuje plyn pre svojich klientov. Sú nimi najmä dodávatelia zemného plynu pre koncových zákazníkov, ale aj obchodníci s plynom.

Ziskávajú tým aj niečo iné ako spôsob uskladnenia zemného plynu?

Áno, flexibilitu.

V čom spočíva tá flexibilita?

Aby nemuseli presne párovať svoje dodávky z rôznych zdrojov s dodávkami pre svojich odberateľov. Jednoducho, nejakým profilom im plyn priteká a iným profilom ho zase niekomu dodávajú. Tieto rozdiely si dávajú

do zásobníka alebo z neho čerpajú. Našou úlohou v celom reťazci je podľa uzatvorenej zmluvy od nich ten plyn prebrať, tu ho uskladniť, a na ich požiadanie im ho zase dodať. Plyn, ktorý je tu uložený, nepatrí nám, my fungujeme iba ako akýsi sklad.

Plyn, ktorý uskladňujete, môže pritekať z rôznych zdrojov. Môže to byť aj skvapalnený zemný plyn z USA?

Áno. My vlastne ani nevieme, odkiaľ ten plyn prichádza. Pokojne môže existovať dodávateľ, ktorý si ho kúpi v Holandsku, prepraví sem, alebo ten plyn jednoducho s niekým „vyswapuje“, či kúpi v Poľsku na LNG termináli alebo od Gazpromu. Presúvať plyn na väčšie vzdialenosti však nezvykne byť príliš ekonomické.

Plyn, ktorý držíte, teda nemusí byť k dispozícii iba pre slovenskú spotrebu...

Skutočnosť, že nejaký zásobník je naplnený na určité percento, nutne neznamená, že tento plyn sa bude distribuovať v danej krajine. To je často plyn, ktorý je určený na obchodovanie. Slovensko je navyše exportérom flexibility prostredníctvom predaja skladovacích kapacít aj zahraničným zákazníkom.

Viete, aká kapacita tohto plynu je určená pre domáce využitie?

To naozaj nevieme. V rámci voľného trhu Európskej únie predávame svoje kapacity záujemcom. Riadime sa európskou aj domácou legislatívou, kde máme povinnosť transparentne a nediskriminačne pridelovať a predávať túto kapacitu. To bolo aj obsahom tretieho

Ladislav Barkoci (40)

Vyštudoval Fakultu podnikového manažmentu na Ekonomickej univerzite v Bratislave a zároveň Fakultu matematiky, fyziky a informatiky na Komenského univerzite. V roku 2006 sa stal vedúcim kontrolného oddelenia J&T Finance Group. V roku 2009 prešiel na pozíciu finančného kontrolóra spoločnosti Nafta. V tejto spoločnosti pôsobí dvanásť rokov, momentálne ako riaditeľ úseku obchodu a marketingu.

73

percent
dosahuje
momentálne
naplnenosť
zásobníkov
plynu na
Slovensku

energetického balíčka, ktorý nám dal takú povinnosť.

Máte zásobníky iba na Slovensku alebo aj v zahraničí?

Priamo Nafta ich má iba na Slovensku, ale dcéra Nafta Speicher ich má v Nemecku.

Ako ste sa k nim dostali?

V roku 2018 sme dokončili akvizíciu, a od roku 2019 prevádzkujeme v Bavarsku tri zásobníky. Pri dvoch sme technický operátor, pri jednom sme aj storage system operátor, čo znamená, že kapacitu naša dcéra aj predáva.

Je výhodné mať zásobníky v Nemecku?

Má to veľa výhod. Napríklad, vieme poskytovať poradenské služby ako aj niektoré servisy, a tým zdieľať skúsenosti našich zamestnancov, čo pomáha tomu, že na Slovensku vznikajú odborníci na svetovej úrovni.

Ako sa vyvíja trh so skladovacími kapacitami zemného plynu v Európe?

Medzi rokmi 2000 až 2015 rástol a odvtedy skôr stagnuje.

Čo je dôvodom?

Niektoré zásobníky boli staré a zrušili ich. Napríklad anglický Rough. Ten mal kapacitu tri a pol miliardy kubíkov. Keďže bol pod morom a potreboval veľké investície, tak sa majitelia rozhodli, že to nedáva zmysel a radšej ho odstavili. Tým Británia prišla o obrovské skladovacie kapacity a dostala sa do situácie, že jej kapacity sú teraz výrazne nižšie ako európsky priemer, čo ovplyvňuje cenu plynu na ostrovoch.

Súčasný vysoký záujem o zemný plyn by mohol pretrvávať aj do budúcnosti. Ako by to ovplyvnilo váš biznis?

Z pohľadu prevádzkovateľa zásobníkov nie sme tí, ktorí predávajú zemný plyn a tak samotná spotreba zemného plynu je pre nás len jeden faktor. Náš hlavný biznis je predaj skladovacích služieb a flexibility, čo je trochu iný trh. Dá sa predpokladať, že keď sa bude spotrebúvať viac zemného plynu, tak bude treba aj viac flexibility. Ale či to bude vzťah

jedna k jednej alebo jedna k dvom, ťažko povedať.

Plánujete investovať do nových skladových kapacít?

Ak to bude dávať komerčný zmysel, tak budeme investovať.

Do akej miery ste konkurencieschopní oproti iným európskym firmám?

Čo sa týka know-how a ľudí, sme na európskej úrovni. Aktuálne sme šiesty najväčší technický operátor v Európe, k čomu nám pomohla aj spomínaná akvizícia.

Zemný plyn je síce ekologickejšie, ale stále fosilné palivo. EÚ tlačí na jeho náhradu za obnoviteľné zdroje. Máte projekty, ktorými by ste sa chceli posunúť k zelenejšej energii?

Chceli by sme sa posunúť od skladovania zemného plynu k skladovaniu energií vo všeobecnosti. Tam pracujeme na viacerých projektoch.

Akých napríklad?

V roku 2014 sme boli partnerom

Spoločnosť Nafta s plynom neobchoduje. Jej hlavným biznisom je predaj skladovacích služieb a flexibility

rakúskeho RAGu v projekte Sun storage. To bol prvý projekt na svete, ktorý reálne skladoval zmes zemného plynu a vodíka v horninovej štruktúre. Overil sa tým koncept, že jedného dňa nebudeme skladovať len zemný plyn, ale aj plynovú zmes. Táto oblasť je pre nás veľmi perspektívna a chceme v nej ďalej rásť.

Obzeráte sa aj po skladovaní iných plynov?

Áno, okrem skladovania vodíka riešime aj skladovanie biometánu a iných syntetických plynov. Dokonca sa dá robiť aj to, že do zeme sa vstrekuje vodík a CO₂. V zemi sú baktérie, ktoré vedú uskutočniť syntézu vodíka a CO₂, čím vznikne syntetický metán. Veríme v inovácie, a preto do nich investujeme.